LATVIJAS REPUBLIKAS SATVERSMES TIESA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV 1010 Tālrunis: 67830735. 67210274 Fakss: 67830770
e-mail: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

Rīga 2012. gada 23. martā Nr. 10-2/67
Uz 2012. gada 15. marta Nr. 9/3-2-n/68-11/12

Latvijas Republikas Saeimas
Juridiskās komisijas priekšsēdētājai
Ilmai Čepānes kundzei

Par likumprojektu Nr. 175/Lp11

Satversmes tiesā ir saņemta Jūsu vēstule ar lūgumu izvērtēt likumprojektam Nr.l75/Lp11 "Grozījumi likumā "Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu"" iesniegto priekšlikumu Nr. 14 (par 25. pantu). Šis priekšlikums paredz papildināt likumu "Par tautas nobalsošanu un likumu ierosināšanu" (turpmāk - Nobalsošanas likums) ar 25.[1] pantu šādā redakcijā:

"25.[1] pants. Vēlētāju ierosināta likumprojekta vai Satversmes grozījumu projekta atbilstību Satversmei var apstrīdēt Satversmes tiesā" (turpmāk - Priekšlikums).

Pateicoties par pūlēm, ko Jūsu vadītā komisija velta minētā likumprojekta vispusīgai izvērtēšanai, vēlos visupirms norādīt, ka Satversmes tiesa nav tiesīga sniegt atzinumu par Priekšlikumu pēc būtības jautājumā par to, vai šis likumprojekts atbilst vai neatbilst augstāka juridiskā spēka tiesību normām.

Šādu atzinumu nevaru sniegt arī es personīgi vai kāds cits no Satversmes tiesas tiesnešiem, jo gadījumā, ja pēc šā likumprojekta pieņemšanas tā atbilstība augstāka juridiskā spēka tiesību normām tiktu apstrīdēta Satversmes tiesā, varētu rasties šaubas par attiecīgā tiesneša objektivitāti lietas izskatīšanā. Šīs vēstules turpinājumā izteiktajam viedoklim ir informatīvs raksturs, tas balstīts tikai uz pirmšķietamu priekšlikuma izvērtējumu un nesaista Satversmes tiesu gadījumā, ja pēc likumprojekta pieņemšanas tās tiesvedībā nonāktu lieta par attiecīgās normas atbilstību augstāka juridiskā spēka tiesību normām.

Nav saskatāmi principiāli iebildumi pret Priekšlikumā ietverto pamatideju - paplašināt Satversmes tiesas kompetenci, ietverot tajā kontroli pār tādu likumprojektu satversmību, kurus iesniedz vēlētāji Nobalsošanas likumā paredzētajā kārtībā. Kā zināms, Satversmes tiesas likuma 16. panta 2. punkts arī paredz iespēju Satversmes tiesai veikt tā saucamo *a priori* kontroli, proti, izvērtēt Satversmes tiesā starptautisko līgumu satversmību pirms to apstiprināšanas Saeimā. Var piekrist, ka pastāv specifiski apstākļi, kuru dēļ attiecībā uz Priekšlikumā minētajiem likumprojektiem būtu attaisnojama iespēja to satversmību izvērtēt pirms nodošanas tautas nobalsošanai. Turklāt tādu lietu izskatīšana, kas skar vēlēšanu un referendumu norises atbilstību tiesību normām, Eiropas valstu praksē nereti tiek nodota konstitucionālo tiesu izvērtēšanai pat pilnībā.

Vienlaikus vēlamies norādīt uz būtiskiem trūkumiem priekšlikumā. Proti, Priekšlikumā paredzētais regulējums nav pietiekams, lai Satversmes tiesa varētu izskatīt attiecīgu lietu. Ir nepieciešams regulējums Satversmes tiesas likumā, piemēram, par to, kam

šādā Satversmes tiesas lietā ir lietas dalībnieka - institūcijas, kas izdevusi apstrīdēto aktu - tiesības. Proti, kas un kādā kārtībā pārstāv vēlētājus, kuri iesniedz likumprojektu.

Būtu arī apsverams, kuri no Satversmes tiesas likumā minētajiem subjektiem būtu tiesīgi iesniegt šādu pieteikumu. Iespējams, šādas lietas sagatavošanai būtu nepieciešams paredzēt saīsinātus termiņus, tostarp termiņu atbildes raksta sniegšanai. Līdz ar to **būtu nepieciešams līdztekus Priekšlikumam likumprojektā ietvert pārejas noteikumu par to, ka Priekšlikums stājas spēkā tikai pēc attiecīgu grozījumu izdarīšanas Satversmes tiesas likumā.**

Vēlams būtu arī, lai likumdevējs apsvērtu jautājumu par to, vai Priekšlikumā paredzētā vēršanās Satversmes tiesā aptur vai neaptur attiecīgā likumprojekta virzību līdz brīdim, kad spēkā stājas Satversmes tiesas nolēmums attiecīgajā lietā. Ja likumdevējs izšķiras par to, ka iespējama likumprojekta virzības apturēšana, iespējams, tas būtu jāatspoguļo ne vien Satversmes tiesas likumā, bet arī Nobalsošanas likumā.

Ar cieņu, -

Satversmes tiesas priekšsēdētājs G. Kūtris

Pededze, 67830762

Saeimas kanceleja
26-03-2012
Nr. 2-852- 11/12- Plkst. 9:40

* * * *